

ARTIKEL 35 VAN DE WET OP HET POLITIEAMBT: een concrete juridische basis voor de privacy-bescherming van aangehouden, gevangen en opgehouden personen of ... een aanslag op de persvrijheid?

Dirk Voorhoof*

Inleiding

Op 1 januari 1993 werd de Wet van 5 augustus 1992 op het politieambt van kracht (*B.S.*, 22 december 1992). Een onderdeel van de Wet kreeg tijdens de afgelopen maanden nogal wat kritiek te verduren. Met name legt artikel 35 van de Wet een aantal beperkingen op inzake 'media-exposure' van aangehouden, gevangen of door de politie opgehouden personen. Deze bepaling werd vanuit de journalistieke sector scherp op de korrel genomen. In deze bijdrage wordt op deze problematiek ingegaan, wordt de draagwijdte van artikel 35 van de Wet op het politieambt aangegeven en worden de mogelijke repercussies van dit artikel nader geanalyseerd.

1. Algemene situering

De fundamentele doelstelling van de nieuwe Wet op het politieambt is het aanreiken van een juridisch instrument dat de basis moet bieden voor het uitwerken van een coherent en gecoördineerd beleid inzake de politiediensten en de veiligheid. Met de nieuwe Wet wordt een wettelijk kader vastgelegd voor de organisatie van de overlegstructuren tussen de bestuurlijke overheid, het openbaar ministerie en de politiediensten en voor de organisatie van het beheer van de politiediensten zelf. De Wet op het politieambt beoogt op een eenvormige wijze de belangrijkste bevoegdheden en verplichtingen van de verschillende politiediensten en van de politieambtenaren in één wettekst vast te leggen, daar waar vroeger de betreffende regels waren verspreid over tal van wetteksten (Wet van 7 april 1919 tot instelling van rechterlijke officieren en agenten bij de parketten, de Organieke Wet op de rijkswacht van 2 december 1957, titel IV van de Nieuwe Gemeentewet voor wat de gemeentepolitie betreft). De nieuwe Wet is bovenal van toepassing op de rijkswacht, de gemeentepolitie en de gerechtelijke politie, i.e. de algemene politiediensten.

Zowel uit de parlementaire voorbereidingen als uit het eerste artikel van de Wet blijkt de expliciete bekommernis en de fundamentele doelstelling om bij de uitvoering van de taken van politie de eerbiediging van de individuele rechten en

* Hoofddocent Universiteit Gent, Seminarie voor Mediarecht.

vrijheden veilig te stellen. In de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp is beklemtoond dat:

‘de bevoegdheden van de politieambtenaren alsmede de methoden en middelen die zij kunnen aanwenden (...) op eenvormige wijze moeten worden geregeld, zonder echter de specificiteit van elke politiedienst weg te wissen. Ter vervollediging van dit geheel van bepalingen die van aard zijn de rechtszekerheid van de burgers maar ook van de politieambtenaren te verbeteren, acht de regering het wenselijk een aantal nieuwe regels te bepalen m.b.t. de aansprakelijkheid van de politieambtenaren en m.b.t. de modaliteiten van hun optreden in rechte betreffende de daden vervuld in de uitoefening van hun functies. Het zoeken naar meer effectiviteit in de uitoefening van de bestuurlijke politie en van de gerechtelijke politie mag nochtans geenszins leiden tot een verzwakking van de individuele en collectieve vrijheden. Een goede politie wordt immers geacht ten dienste van de bevolking te staan (...). De bevoegdheid van de politie mag niet als een doel op zichzelf worden beschouwd maar moet een middel zijn om de maatschappelijke orde te verzekeren met eerbiediging van de vrijheid en de fundamentele rechten van de mens’.¹

De uitdrukkelijke neerslag van deze doelstelling is o.m. vastgelegd in artikel 1 van de Wet:

‘De politiemensen vervullen hun opdrachten onder het gezag en de verantwoordelijkheid van de overheden die daartoe door of krachtens de wet worden aangewezen.

Bij het vervullen van hun opdrachten van bestuurlijke of gerechtelijke politie, waken de politiediensten over de naleving en dragen zij bij tot de bescherming van de individuele rechten en vrijheden, evenals tot de democratische ontwikkeling van de maatschappij.

Om hun opdracht te vervullen, gebruiken zij slechts dwangmiddelen onder de voorwaarden die door de wet worden bepaald’.

De nieuwe Wet op het politieambt bevat vanuit dit basisperspectief diverse bepalingen die bij de uitoefening van de politiefunctie gericht zijn op de bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden van de mens.

2. Politie en de media: artikel 35 Politiewet

Dat er een zeker spanningsveld bestaat tussen enerzijds de justitiële organisatie en de politietaak en anderzijds de nieuwsgaring door de media en in het bijzonder de gerechtelijke verslaggeving, is een bekend gegeven.² In de nieuwe Wet op het

1. *Gedr. St.*, Kamer, 1990-91, nr. 1637/1, 2. Zie ook *Gedr. St.*, Kamer, B.Z. 1991-92, nr. 409/4, 1-4, *Hand.*, Kamer, 19 mei 1992, 696, 714, 773; *Gedr. St.*, Senaat, B.Z. 1991-1992, nr. 364/2 en *Hand.*, Senaat, 15 juli 1992, 1502. Voor een situering zie ook Liga voor de Mensenrechten, *Nieuwsbrief*, 1992/7-8, 5-10; Ministerie van Binnenlandse Zaken, *Wet op de Politiefunctie. Van Burgerplichten en Politierechten ... en omgekeerd*, INBEL, Brussel, 1992.

2. Zie hierover: TOUSSAINT, Ph., ‘De bon usage de la chronique judiciaire’, in X, *Mélanges offerts à Robert Legros*, Bruxelles, Edit. de l’Université de Bruxelles, 1985, 641-651; VOORHOOF, D., *Recht op informatie, garingsvrijheid en een zwijgrecht voor de journalistiek*, Gent, Liga voor Mensenrechten, 1985, 86 p.; VOETS, F., ‘Vrouwe justitie en de pers: een maagd belaagd?’, in BREWAEYS, E., DESMET, S., OPDEBEECK, J., VOETS, F. en VOORHOOF, D., *Persvrijheid, omroeprecht en de nieuwe media, Tegenspraak cahier*, nr. 3, Antwerpen, Kluwer rechtswetenschappen, 1987, 51-64; LECLERCO, J., ‘Magistrature – Bar-

politieambt heeft één artikel meer in het bijzonder betrekking op de relatie tussen politie en pers. Artikel 35 bepaalt:

‘De ambtenaren van bestuurlijke of gerechtelijke politie mogen aangehouden, gevangen of opgehouden personen, buiten noodzaak, niet aan publieke nieuwsgierigheid blootstellen.

Zij mogen deze personen zonder hun toestemming niet onderwerpen of laten onderwerpen aan vragen van journalisten of derden die vreemd zijn aan de zaak, noch van hen beeldopnamen maken of laten maken behalve die welke bestemd zijn voor hun identificatie of voor andere door de bevoegde gerechtelijke instantie vastgestelde doeleinden bestemd zijn.

Behalve om hun verwanten te verwittigen, mogen zij de identiteit van de betrokken persoon niet bekend maken zonder daartoe de instemming van de bevoegde gerechtelijke instantie te hebben gekregen’.

Dit artikel maakte geen deel uit van het oorspronkelijk wetsontwerp van de regering zoals het op 4 juni 1991 aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd voorgelegd en opnieuw werd ingediend op 21 april 1992.³ Het artikel is op amendement van dhr. BERTOUILLE (PRL) aan het ontwerp toegevoegd naar aanleiding van de behandeling in de Kamercommissie.⁴ De indiener verantwoordde het amendement als volgt: ‘In een groot aantal landen is het de pers onder meer verboden de namen van gearresteerde, opgesloten of gewoon verdachte personen te vermelden, zolang deze niet zijn veroordeeld. Het doel van het amendement is veel beperkter en verbiedt de pers met name niet om melding te maken van inlichtingen die zij uit andere bronnen heeft gehaald. Het maakt het zelfs mogelijk, maar dan alleen aan magistraten om de identiteit van de betrokkenen bekend te maken en met het oog op het onderzoek eventueel de verspreiding van foto’s van de betrokkenen toe te staan’.⁵

Behalve deze laconieke (en overigens niet zeer pertinente) motivering, werd in de Kamercommissie nauwelijks aandacht besteed aan de doelstelling en de mogelijke draagwijdte van het ingediende amendement, behalve dat door de indiener verduidelijkt werd dat het amendement zoals het toen als artikel 34bis was geformuleerd ‘niet alleen betrekking heeft op de personen die krachtens artikel 34, paragraaf 4 voor de verificatie van hun identiteit worden opgehouden, maar op elke persoon die, overeenkomstig verscheidene voorafgaande artikelen, door ambtenaren van bestuurlijke of gerechtelijke politie aangehouden of gevangen gehouden wordt’.⁶ Nog volgens de indiener was het daarom aangewezen om van het amendement een afzonderlijk artikel te maken. Voor het overige is binnen de Kamercommissie geen verdere bespreking aan het nieuwe artikel 35 gewijd. Het aanvullend verslag van de Kamercommissie vermeldt dat de Minister instemde

reau – Presse et Conférence de Presse’, *R.D.P.*, 1987, 871-889; VOORHOOF, D., ‘Media en rechtsverslaggeving’, *Panopticon*, 1989, 217-237; VAN KERCKVOORDE, J., ‘Regulering van misdaadberichtgeving en rechtsverslaggeving: een Echternachse processie?’, *Panopticon*, 1989, 311-320; BRUGGEMAN, W., DE SUTTER, J. en LUYPAERS, P., ‘Gijzelaar, gijzelnemer, overheid, politie, media: touwtrekken gebazen’, *Panopticon*, 1980, 8-31 en JONGEN, F., ‘Les rapports des magistrats intéressés à l’instruction avec la presse’, *R.D.P.*, 1990, 901-925. Zie ook het bijzonder nummer van *Journal des Procès*, 1991, afl. 196, Presse et Justice.

3. *Gedr. St.*, Kamer, 1990-91, nr. 1637/1 en B.Z. 1991-92, nr. 409/1.

4. *Gedr. St.*, Kamer, B.Z. 1991-92, nr. 409/5.

5. *Gedr. St.*, Kamer, 1990-91, nr. 1637/8, 3.

6. *Gedr. St.*, Kamer, B.Z. 1991-92, nr. 409/4, 21.

met de inhoud van het amendement en er de voorkeur aan gaf dat het artikel 34bis zou vernummerd worden tot een afzonderlijk artikel 35. Hetgeen geschiedde.

Tijdens de commissiebespreking in de Senaat is door een lid van de vergadering de vraag opgeworpen of artikel 35 geen beperking invoert op de persvrijheid en de nieuwsgaring. De Minister liet opmerken dat dit artikel bij amendement is ingevoegd en dat het 'uiteraard beperkend moet geïnterpreteerd worden'. Verder voerde de Minister aan dat het artikel ertoe strekt 'om te beletten dat wanneer iemand aangehouden wordt, of wanneer een huiszoeking bevolen wordt, de pers die blijkbaar van tevoren getipt wordt, daarbij aanwezig zou zijn'. Meer in het algemeen meende de Minister dat deze bepaling kadert in een ruimer geheel van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer waardoor men over een referentietekst zou beschikken 'onder andere voor de toepassing van de wet tot regeling van het toezicht op de politie- en inlichtingendiensten'.⁷ Elders in de parlementaire voorbereidingen is benadrukt dat artikel 35 ertoe strekt 'om te voorkomen dat aangehouden personen onnodig aan de publieke nieuwsgierigheid zouden worden blootgesteld'.⁸

Men mag aannemen dat de wel erg alerte berichtgeving naar aanleiding van een aantal gerechtelijke dossiers in het recente verleden, mee aan de basis ligt van de indiening en de goedkeuring van het amendement BERTOUILLE. In een aantal van deze gevallen bestaan ernstige aanwijzingen dat de pers door politie of parket was getipt omtrent bepaalde huiszoekingen of omtrent de aanhouding van bepaalde personen, zodat de pers ter plekke was bij deze gerechtelijke of politionele interventies.

3. De persvrijheid aan banden gelegd?

Kort na de goedkeuring van de Wet op het politieambt door de Senaat werd in de pers scherp gereageerd tegen artikel 35 van de nieuwe Politiewet. In een door de hoofdredacteurs van de Vlaamse kranten gezamenlijk uitgegeven communiqué werd dit artikel aangewezen als een 'bedreiging voor de persvrijheid'. Volgens deze hoofdredacteurs houdt artikel 35 (a) een verbod in om identiteitscontroles te filmen of te fotograferen en (b) om de identiteit van de betrokkenen bekend te maken. Het artikel zou ook betekenen (c) dat foto's of opnames van incidenten of mistoestanden bij identiteitscontroles niet meer mogen worden gepubliceerd of uitgezonden. Dit alles zou, aldus de hoofdredacteurs, neerkomen op een 'ernstige aanslag op de vrije nieuwsgaring'.⁹

7. *Gedr. St.*, Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 364/2, 79. In dit verband kan o.m. worden verwezen naar art. 28quinquies, par. 1-3 en 57, par. 1-3 Sv. zoals voorzien in het voorontwerp van wet tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporings- en het gerechtelijk onderzoek. Volgens deze in het vooruitzicht gestelde bepalingen is het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek geheim en is iedereen die deelneemt aan het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek tevens gebonden aan art. 458 Sw.

8. *Gedr. St.*, Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 364/2, 8.

9. Zie 'Hoofdredacteurs tegen politiewet', *De Standaard*, 18-19 juli 1992; 'Hoofdredacteurs: Wetsontwerp politieambt bedreigt persvrijheid', *Gazet van Antwerpen*, 18-19 juli 1992; 'Politiewet aanslag op persvrijheid', *Het Laatste Nieuws*, 18-19 juli 1992.

In een editoriaal in *De Nieuwe Gazet* meende Luc VAN DER KELEN de strekking van artikel 35 van de Wet op het politieambt nog verder te mogen interpreteren. 'Het gaat erom', aldus VAN DER KELEN 'dat politie of gerecht geen informatie meer mogen prijsgeven over aangehouden of opgepakte personen, geen foto's of beelden van hen mogen laten maken. (...) Dit houdt verregaande consequenties in: zo zou het niet meer mogelijk zijn nog adequaat te berichten en foto's of beelden te maken over om het even welk incident op straat, over mistoestanden bij identiteitscontroles, b.v. over corruptie van ambtenaren of politie, over fraudeurs (...). Enfin, de lijst is eindeloos'. Volgens VAN DER KELEN laat dit artikel van de Wet de overheid toe 'de burgers aan te pakken zonder dat de pers, kranten, weekbladen, radio en televisie, daar nog kan over berichten. Onderzoekende journalistiek, het aan het licht brengen van feiten over b.v. de bende van Nijvel, het onderzoek Cools, of om het even welk gebeuren à la Watergate, wordt hiermee onmogelijk. Het is de verdomde plicht van elke democraat om te verhinderen dat dit wetsontwerp wet zou worden. Want in een vrij land met een vrije pers hoort het dat de journalist op een deontologisch verantwoorde manier kan bepalen wat gepubliceerd wordt en wie met name wordt vernoemd'.¹⁰

4. Artikel 35 van de nieuwe Politiewet nader bekeken

Feit is dat het amendement van dhr. BERTOUILLE eerder 'stoemelings' in de nieuwe Wet is opgenomen, zonder een debat ten gronde en zeker zonder voorafgaand overleg tussen de persverantwoordelijken van rijkswacht, politie of parket enerzijds en de journalistieke sector anderzijds (kranten en audiovisuele media). De afwezigheid van een coherent onderbouwde toelichting bij artikel 35, een aantal onduidelijkheden die in de formulering van artikel 35 vervat zitten en de scherpe reactie door de hoofdredacteurs van de Vlaamse kranten, zijn van aard om de tekst en de mogelijke draagwijdte van dit omstreden artikel nader te analyseren.

A. DE DOELSTELLINGEN VAN ARTIKEL 35

Enerzijds is artikel 35 te beschouwen als een explicitering en een concretisering van het beroepsgeheim (art. 458 Sw.) en van het geheim van het vooronderzoek, waarvan de ambtenaren van politie drager zijn.¹¹ Artikel 35 van de nieuwe Wet reguleert een specifiek aspect van dit beroepsgeheim, m.n. de relatie met de media.

Anderzijds moet artikel 35 ook worden begrepen als een concrete maatregel tot bescherming van de privacy zoals gewaarborgd door artikel 8 E.V.R.M. Deze bepaling van de Wet is gericht op de beveiliging van de eerbiediging van het privé-leven van de betrokken personen terwijl tegelijkertijd in de Wet ook de modaliteiten worden vastgelegd volgens dewelke toch bepaalde gegevens openbaar kunnen worden gemaakt. Een dergelijke constructie sluit aan bij de voorwaarden van het tweede lid van artikel 8 E.V.R.M.

10. VAN DER KELEN, L., 'De persvrijheid bedreigd', Editoriaal in *De Nieuwe Gazet*, 18-19 juli 1992.

11. Zie LAMBERT, P., *Le secret professionnel*, Brussel, Nemesis, 1985, 86-91 en 251-258. Zie ook de in noot 2 geciteerde rechtsleer.

In dit verband kan eveneens verwezen worden naar het voorontwerp van wet tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporings- en het gerechtelijk onderzoek, meer bepaald naar de artikelen 28*quinquies*, par. 4 en 57, par. 4 Sv. Volgens deze in het vooruitzicht gestelde bepalingen verhindert het geheim van het opsporingsonderzoek en van het gerechtelijk onderzoek niet dat de Procureur des Konings aan de pers gegevens kan verstrekken over het verloop van de procedure, mits de rechten van de verdediging en het privéleven worden geëerbiedigd. In dezelfde zin regelen ook een aantal ministeriële omzendbrieven de modaliteiten van de mededelingen aan de pers vanwege de rechterlijke autoriteiten, rekening houdende met de rechten van de verdediging en de bescherming van de privacy van de betrokkenen.¹² Analoog kan eveneens worden verwezen naar artikel 7 van het ambtenarenstatuut dat aan de ambtenaren het verbod oplegt om feiten bekend te maken die betrekking hebben op de rechten en de vrijheden van de burger en in het bijzonder op het recht op eerbied voor het privéleven.¹³

Artikel 35 is m.a.w. één van de bepalingen in de voorliggende Wet waarmee wordt beoogd een daadwerkelijke bescherming te effectueren van de fundamentele rechten en vrijheden van de mens in een democratische samenleving, overeenkomstig het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Het komt er nu op aan om na te gaan of deze bescherming van dit grondrecht van het individu geen al te verregaande beperking oplegt aan een ander grondrecht, te weten de vrijheid van expressie en informatie, zoals gewaarborgd door de artikelen 14 en 18 G.W. en artikel 10 E.V.R.M. In het bijzonder moet hierbij de aandacht gaan naar de mogelijke restricties ten aanzien van de vrijheid van nieuwsgaring, i.e. een cruciaal onderdeel van de expressie- en informatievrijheid.¹⁴

B. OP WIE IS ARTIKEL 35 VAN TOEPASSING?

Artikel 35 legt een verbod op aan de ambtenaren van bestuurlijke of gerechtelijke politie om het initiatief te nemen of hun medewerking te verlenen tot 'media-exposure' van aangehouden, gevangen of opgehouden personen. Artikel 35 is dus geen verbod dat wordt opgelegd aan de journalistieke sector. Het legt dus geen bijkomende beperking op aan de pers en is evenmin geformuleerd als een beperking van verslaggeving door de media.

12. Zie M.O. van 24 juli 1953, M.O. van 9 april 1965 en M.O. van 15 juli 1984, gepubl. in VOORHOOF, D. en MAERTENS, H., *Medialex 1992. Bronnenverzameling van de media- en informatiewetgeving*, Antwerpen, Kluwer Rechtswetenschappen België, 1992, 62-69. Zie ook MINTEN, D., 'Pers en Politie: Contacten', *Politiepraktijk*, 30 juni 1992, pers 2/1 - 2/17.

13. Art. 7 van het K.B. van 2 oktober 1937 houdende het statuut van de Rijksambtenaren. Zie ook art. 3 van het K.B. van 22 november 1991 tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de Executieven en van de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen, *B.S.*, 24 december 1991.

14. VOORHOOF, D., *Recht op informatie, garingsvrijheid en een zwijgrecht voor de journalistiek*, Gent, Liga voor Mensenrechten, 1985, 86 p.; DE MEIJ, J.M., *Uitingsvrijheid. De vrije informatiestroom in grondwettelijk perspectief*, Amsterdam, Otto Cramwinckel Uitgever, 1989, 122-131; SCHULT, G., 'Vrijheid van nieuwsgaring als excuus?', in BAKKER, P. e.a., *Onthullingsjournalistiek. Een leidraad voor de speurende verslaggever*, Groningen, Wolters-Noordhoff, 1991, 156-170.

Het artikel legt in essentie een verbod op aan de ambtenaren van politie om aan de media bepaalde inlichtingen te verschaffen waarover zij als politieambtenaar beschikken en die betrekking hebben op de identiteit van aangehouden, gevangen of opgehouden personen. Ook verbiedt het aan de ambtenaren van politie om aangehouden, gevangen of opgehouden personen aan de publieke nieuwsgierigheid bloot te stellen. In geval van inbreuk op dit artikel voorziet de Wet dan ook niet in de vervolging of bestraffing van de verantwoordelijke journalisten of in het nemen van bepaalde maatregelen tegen de media. De wet voorziet enkel in een mogelijke sanctionering van de betreffende ambtenaren van bestuurlijke of gerechtelijke politie ingeval van inbreuk op artikel 35 van de Wet.

C. IN WELKE SITUATIES IS ARTIKEL 35 VAN TOEPASSING?

De bepalingen van artikel 35 zijn van toepassing voor zover het 'aangehouden, gevangen of opgehouden' personen betreft.

Bij lezing van de parlementaire stukken kan in eerste instantie de indruk ontstaan dat het de bedoeling was om deze bepaling ook te laten toepassen in het kader van de uitvoering van identiteitscontroles. M.n. is hierbij sprake van het 'ophouden' van personen gedurende de tijd die nodig is voor de verificatie van hun identiteit.¹⁵ Het huidige artikel 35 vindt zijn oorsprong in een amendement dat deel uitmaakte van de artikelen 34 en 34bis in verband met de identiteitscontroles. Pas in een later stadium zijn de bepalingen van het huidige artikel 35 afgezonderd van die in artikel 34 inzake de identiteitscontroles.

Daar waar in artikel 35 van het ontwerp van Wet op het politieambt, zoals goedgekeurd in de Kamer en overgezonden aan de Senaat, sprake is van 'vastgehouden' personen¹⁶, is in de uiteindelijke versie die werd goedgekeurd door de Senaat¹⁷ en gepubliceerd werd in het *Belgisch Staatsblad*, sprake van 'opgehouden' personen, waardoor er hoe dan ook geen misverstand kan bestaan omtrent de toepassing van artikel 35 in het kader van de identiteitscontroles. In artikel 34, paragraaf 4 is sprake van het 'ophouden' van personen gedurende de tijd die noodzakelijk is voor de verificatie van de identiteit.

De algemene ratio legis van artikel 35 is er evenwel op gericht om aan politieambtenaren te verbieden om personen die zij in hun macht hebben, aan publieke nieuwsgierigheid of mediabelangstelling bloot te stellen. Of het hierbij gaat om personen die bestuurlijk zijn aangehouden (art. 31-33) dan wel om personen die gerechtelijk zijn aangehouden (art. 15, 1° en 2°), om personen in voorlopige hechtenis, om gevangenen of geïnterneerden (art. 18-23) of om personen die door de politie tijdelijk zijn opgehouden in het kader van een identiteitscontrole (art. 34, par. 4), is niet terzake. Tegenover geen van deze categorieën van personen is het geoorloofd dat leden van de gerechtelijke of de bestuurlijke politie initiatieven zouden nemen of hun medewerking zouden verlenen aan procedures om deze personen aan de publieke nieuwsgierigheid bloot te stellen of om hen tot contact met journalisten te dwingen. Artikel 35 is van toepassing zowel op aangehouden

15. *Gedr. St.*, Kamer, B.Z. 1991-92, nr. 409/4, 21.

16. *Gedr. St.*, Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 364/1, 15.

17. *Hand.*, Senaat, 15 juli 1992, 1520.

als op gevangen en opgehouden personen.¹⁸ Het is niet van toepassing in andere gevallen dan de in artikel 35 opgesomde situaties.

*D. WELKE BEPERKINGEN VAN 'MEDIA-EXPOSURE' BEOOGT
ARTIKEL 35 VAN DE POLITIEWET?*

In drie onderscheiden paragrafen verbiedt artikel 35 een aantal handelingen van ambtenaren van politie ten aanzien van enkele vormen van media-aandacht voor personen die zijn aangehouden, gevangen zitten of worden opgehouden.

d.1. Artikel 35, lid 1

Dit lid houdt in hoofde van de politiemensen een verbod in tot het blootstellen van aangehouden, gevangen of opgehouden personen aan de 'publieke nieuwsgierigheid'. Alleen ingeval van 'noodzaak' geldt dit verbod niet. Voor wat deze uitzondering betreft kan men denken aan het onder bewaking begeleiden van een verdachte naar de zaal van het Hof van Assisen of een andere openbare terechtzitting waar publiek en pers aanwezig zijn en waar een zekere vorm van 'publieke nieuwsgierigheid' inherent is aan de openbaarheid van de terechtzitting. Het is evenwel de taak van de politieambtenaar om de verdachte in dergelijke omstandigheden onder bewaking tot voor de rechter te brengen. Het eerste lid van artikel 35 voorziet dan ook terecht in de clausulering dat in noodzakelijke gevallen de politieambtenaren niet verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor de blootstelling van aangehouden, gevangen of opgehouden personen aan de publieke nieuwsgierigheid.

Het moge evenwel duidelijk zijn dat deze uitzondering zich strikt beperkt tot enkel die gevallen waar de blootstelling werkelijk noodzakelijk is in het kader van de taken en verplichtingen van de politieambtenaar. In alle andere gevallen mogen de ambtenaren van politie geen handelingen stellen die aanleiding geven tot de blootstelling aan de publieke nieuwsgierigheid van de personen die zij bewaken. De ambtenaren van politie moeten er m.a.w. op toe zien dat zij bij de uitvoering van hun bewakings- of begeleidingstaken t.a.v. aangehouden of gevangen personen, of wanneer personen worden opgehouden in het kader van een identiteitscontrole, geen aanleiding geven tot de blootstelling van deze personen aan de publieke nieuwsgierigheid.

Het bovenstaande betekent geenszins dat artikel 35, paragraaf 1 aan de politieambtenaren het recht verleent om de pers of het publiek te verhinderen om op een voor het publiek toegankelijke plaats getuige te zijn van een aanhouding of identiteitscontrole van bepaalde personen. De betreffende bepaling strekt er enkel toe dat de ambtenaren van politie bij de organisatie en de uitoefening van hun functie zelf geen aanleiding geven tot blootstelling van de betrokken personen aan de publieke nieuwsgierigheid, tenzij dit onvermijdelijk of noodzakelijk is.

18. Zie ook *Gedr. St.*, Kamer, B.Z. 1991-92, nr. 409/4, 21.

d.2. Artikel 35, lid 2

Hier wordt de politiemensen verboden (a) het stellen van handelingen waardoor aangehouden, gevangen of opgehouden personen kunnen worden onderworpen aan vragen van journalisten of derden die vreemd zijn aan de zaak en (b) het maken of laten maken van beeldopnamen van aangehouden, gevangen of opgehouden personen. De politie-ambtenaren mogen m.a.w. geen medewerking verlenen aan het organiseren van een interview met of aan het nemen van beeldopnames van de bedoelde categorieën van personen.

Om de draagwijdte van het tweede lid van artikel 35 te kunnen inschatten dient een verwijzing te worden gemaakt naar de parlementaire bespreking, naar aanleiding van een amendement dat werd voorgelegd in de Senaat door dhr. VERREYCKEN (Vlaams Blok). Voorgesteld werd om artikel 35, paragraaf 2 als volgt te formuleren:

'Zij mogen deze personen zonder hun instemming niet onderwerpen of laten onderwerpen aan vragen van journalisten of derden die vreemd zijn aan de zaak. Zij zullen, *in de mate van het mogelijke* vermijden dat beeldopnamen worden gemaakt, behalve die welke bestemd zijn voor hun identificatie of voor andere door de bevoegde gerechtelijke instantie vastgestelde doeleinden bestemd zijn.' (kursivering D.V.).¹⁹

Ter verantwoording werd opgegeven dat de huidige fotografische mogelijkheden, tele-kanonnen e.d., het vervullen van de verbodsbepaling anders haast onmogelijk maken. Indien toch foto's worden gemaakt zouden verdachten anders een beroep kunnen doen op artikel 35 om benadeling aan te tonen.

Tijdens de bespreking in de Senaat verduidelijkte de indiener van het amendement zijn verantwoording en verklaarde dat het amendement was gericht op een 'verzachting' van het artikel door daarin op te nemen dat 'in de mate van het mogelijke zal worden vermeden dat beeldopnamen worden gemaakt'. Gezien de stand van de technologie zou volgens de indiener hoe dan ook een totale uitschakeling van de mogelijkheid tot het nemen van foto's toch niet realiseerbaar zijn.²⁰ Het amendement werd weliswaar niet aangenomen, maar dit op grond van het feit dat het amendement inhoudelijk niets wijzigde aan het bestaande artikel. Volgens de Minister van Binnenlandse Zaken was het vanzelfsprekend dat dit de draagwijdte was van het tweede lid van artikel 35. De Minister benadrukte dat door het politiepersoneel al het mogelijke moet worden gedaan om te vermijden dat er beeldopnames worden gemaakt en herhaalde verder nog eens: 'Dat deze verder 'al het mogelijke' moet doen is zo evident dat dit niet in de tekst van het artikel moet worden opgenomen. Dit heeft mogelijk wel zijn plaats in het verslag van de discussie over dit artikel'.²¹

Deze toelichting door de Minister van Binnenlandse Zaken moet uiteraard worden gesitueerd binnen het beperkte toepassingsgebied van de wet (cf. *supra* en noot 7). Politieambtenaren moeten er bij de uitoefening en organisatie van hun taak maximaal op toezien dat zij zelf niet de aanleiding zijn, zelf niet aan de basis

19. *Gedr. St.*, Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 364/2, 8.

20. *Hand.*, Senaat, 15 juli 1992, 1520.

21. *Ibidem*.

liggen, zelf niet nodeloos de mogelijkheid creëren dat van aangehouden of gevangen personen beeldopnames kunnen worden gemaakt. De strekking van het artikel is dat men daarbij niet het onmogelijke mag verwachten van politie-ambtenaren, gelet op de technische middelen die de persfotografen en journalisten van de audiovisuele media ter beschikking staan om eventueel vanaf grote afstand toch beeldopnames te maken.

Het laten plaatsvinden van een interview of het laten nemen van foto's is krachtens artikel 35 overigens wél toegestaan indien de betrokken personen daartoe hun toestemming hebben verleend. Het verbod geldt immers enkel wanneer de bedoelde personen hun toestemming niet hebben gegeven tot het afnemen van een interview of het laten nemen van beeldopnames. Het artikel verhindert dus geenszins dat een journalist een interview afneemt met een gevangen of aangehouden persoon die instemt met het interview en tevens instemt met het nemen van een foto met het oog op de publikatie ervan. Er dient te worden benadrukt dat een persoon die is aangehouden of gevangen, een bepaalde inperking van zijn recht op vrijheid van expressie en informatie moet aanvaarden. Maar anderzijds mogen de beperkingen die worden opgelegd aan de uitoefening van deze vrijheid, in het kader van diens opsluiting of vrijheidsberoving, niet verder gaan dan wat noodzakelijk is in een democratische samenleving.²²

Eerder is ook in de Belgische rechtspraak de toepasselijkheid van artikel 10 E.V.R.M. erkend ten aanzien van gedetineerden.²³ Recent nog werd in het Herczegfalvy-arrest van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens de toepasselijkheid van artikel 10 E.V.R.M. ten aanzien van een gedetineerde erkend en werden de beperkende maatregelen m.b.t. de toegang tot de media die aan verzoeker waren opgelegd in strijd geacht met artikel 10 E.V.R.M.²⁴ In het kader van artikel 10 E.V.R.M. kan aan de aangehouden of gevangen persoon niet op een absolute wijze het recht worden ontzegd om zijn of haar mening te uiten via een journalistiek interview. Mits inachtneming van een aantal beperkingen en met inachtneming van de nodige of redelijke eisen die de vrijheidsberoving stelt, moet de mogelijkheid worden voorzien dat ook aangehouden personen of gedetineerden, hetzij schriftelijk, hetzij telefonisch, hetzij mondeling in de gevangenis zelf, in contact kunnen treden met een journalist teneinde gebruik te kunnen maken van hun recht op vrijheid van meningsuiting. Het ontzeggen aan de gedetineerden van elke mogelijkheid tot organisatie van een interview met een journalist van de geschreven pers of van de audiovisuele media, is in strijd met art. 10 E.V.R.M.²⁵

De bepalingen van het tweede lid van artikel 35 van de Wet op het politieambt kunnen eveneens in verband worden gebracht met het recht op afbeelding waarop eenieder – ook gevangen, aangehouden of opgehouden personen – in principe

22. Art. 10 E.V.R.M., zie m.n. E.H.R.M., 21 februari 1975, Golder, *Publ. Court*, Reeks A., vol. 18; E.H.R.M., 25 maart 1983, Silver, *Publ. Court*, Reeks A., vol. 61 en E.H.R.M., 20 juni 1988, Schöenberger en Durmaz, *Publ. Court*, Reeks A., vol. 137.

23. Voorz. Rb. Luik (Kort Ged.), 31 januari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 241.

24. E.H.R.M., 24 september 1992, Herczegfalvy, *Publ. Court*, Reeks A., vol. 242-B.

25. Zie over deze problematiek ook CLAES, P., *Rechten van de Gedetineerde, Liga Dossier*, Gent, Liga voor Mensenrechten, 1989; REYNAUD, A., *Les droits de l'homme dans les prisons*, Strasbourg, Council of Europe, 1986; SMAERS, G., 'De toepassing van het E.V.R.M. op de strafuitvoeringsfase', *Panopticon*, 1991, 31-61.

recht hebben. Dit recht op afbeelding van het individu is o.m. gebaseerd op artikel 20 van de Auteurswet en vindt tevens een juridische basis in de persoonlijkheidsrechten en het recht op privacy van het individu.²⁶ Als basisprincipe geldt dat niet mag worden overgegaan tot de publikatie van een foto van een persoon zonder diens uitdrukkelijke toestemming. Op deze regel gelden evenwel een aantal uitzonderingen, o.a. ten aanzien van 'publieke personen' (politici, filmsterren, sportfiguren enz.), in het kader van de actualiteitsverslaggeving of met het doel het publiek te informeren. Deze publieke personen moeten echter niet gedogen dat de publikatie van foto's een inbreuk inhoudt op hun privéleven. Ook private personen zullen in bepaalde strikte gevallen moeten gedogen dat zij herkenbaar zijn bij de publikatie van een foto, wanneer een ernstig maatschappelijk belang met de publikatie van deze foto gemoeid is. Een en ander betekent evenwel dat in de praktijk de publikatie van een foto van een verdachte of aangehouden persoon, zonder uitdrukkelijke toestemming van de geportretteerde, onrechtmatig is. Slechts in uitzonderlijke gevallen (publieke personen, maatschappelijk belang van de gerechtelijke affaire) zal de publikatie of uitzending van de afbeelding van de verdachte of veroordeelde toelaatbaar zijn.

Ten slotte dient in het kader van het tweede lid van artikel 35 nog te worden opgemerkt dat het laten nemen van beeldopnames van de betrokken personen uiteraard wel is toegestaan in functie van de opnames tot identificatie door de gerechtelijke instanties of ten behoeve van andere door de bevoegde gerechtelijke instantie vastgestelde doeleinden.

d.3. Artikel 35, lid 3

Dit lid verbiedt aan politiemensen om de identiteit van de personen bekend te maken die aangehouden, gevangen of opgehouden zijn. Uiteraard geldt dit verbod niet in het kader van het verwittigen van de verwanten van de betrokken personen. Alleen met toelating van de bevoegde gerechtelijke instantie kan van het principieel verbod tot niet-bekendmaking van de identiteit van aangehouden, gevangen of opgehouden personen worden afgeweken.

De principes en voorschriften inzake mededelingen aan de pers vanwege magistratuur, parket en politie zijn momenteel vervat in een drietal Ministeriële Omzendbrieven van de Minister van Justitie (cf. *supra* en noot 12). Het derde lid van artikel 35 bevestigt het beroepsgeheim van de politieambtenaar terzake. Het komt inderdaad niet aan individuele ambtenaren van politie toe om de identiteit van verdachte of aangehouden personen aan de pers mede te delen. Indien er een voldoende maatschappelijk of publiek belang mee is gemoeid, voorzien de bepalingen van de Ministeriële Omzendbrieven en de interne voorschriften inzake de relatie tussen pers en justitie in de mogelijkheid van informatieverschaffing door de verantwoordelijken van politie of parket.²⁷

Andermaal is het duidelijk dat het verbod zich enkel uitstrekt tot het mededelen van de identiteitsgegevens door de ambtenaren van politie zelf. Het spreekt vanzelf dat het de pers is toegestaan om verslag uit te brengen over de terechtzit-

26. Zie VOORHOOF, D., *Actuele vraagstukken van Mediarecht. Doctrine en jurisprudentie*, Antwerpen, Kluwer Rechtswetenschappen België, 1992, 490-506 en 824.

27. Zie o.a. MINTEN, 'Pers en Politie: Contacten', *Politiepraktijk*, 30 juni 1992, 2/1 - 2/17.

tingen waarin personen terecht staan die worden verdacht van een misdrijf, b.v. een wanbedrijf of misdaad. In het verlengde van de openbaarheid van de rechtspraak (art. 96-97 G.W. en art. 6 E.V.R.M.) is het aan de media toegestaan verslag uit te brengen over de terechtzittingen. Het spreekt vanzelf dat achteraf degenen die verantwoordelijk zijn voor de betreffende verslaggeving aansprakelijk kunnen worden gesteld indien de verslaggeving een inbreuk inhoudt op de privacy van de verdachte/veroordeelde of indien de publikatie of de uitzending onzorgvuldige of kwetsende elementen bevat die van aard zijn om schade toe te brengen aan de betrokken persoon. In dit geval kan de journalist, hoofdredacteur, producer of verantwoordelijke uitgever civielrechtelijk aansprakelijk worden gesteld wegens onrechtmatige publikatie of uitzending.²⁸ Overigens bevat één van deze ministeriële omzendbrieven inzake de relatie tussen pers en justitie de volgende richtlijn: 'De journalisten dienen voor zover dit mogelijk is te vermijden de namen bekend te maken van de personen die verdacht, voorlopig aangehouden of als getuige verhoord zijn'.²⁹ Naar de huidige stand van zaken in België impliceert de openbaarheid van de terechtzittingen niet de toelating tot radio- of televisieverslaggeving vanuit de rechtszaal.³⁰

In een aantal zeer specifieke gevallen is de mogelijkheid tot gerechtelijke verslaggeving en/of het publiceren van informatie aangaande de identiteit van personen nog verder ingeperkt.

Zo geldt krachtens artikel 80 van de Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming een verbod van publikatie en verspreiding door middel van de pers van de debatten voor de jeugdrechtsbank. De publikatie van teksten, tekeningen, foto's of andere beelden waaruit de identiteit kan blijken van minderjarigen die zijn verwikkeld in een procedure voor de jeugdrechter is eveneens verboden. De eerder vermelde Omzendbrief van de Minister van Justitie van 9 april 1965 dringt ook aan op het niet-publiceren van de identiteit van de minderjarigen die voor de gewone rechter terecht staan, met uitzondering evenwel van de zaken die bij het publiek een zekere opschudding hebben veroorzaakt.

Artikel 378bis van het Strafwetboek verbiedt de publikatie en verspreiding door middel van de pers of op enige andere wijze van teksten, tekeningen, foto's, of enigerlei beelden waaruit de identiteit kan blijken van een persoon die het slachtoffer is geworden van de aanranding van de eerbaarheid of verkrachting.

28. Zie hierover VOORHOOF, D., 'Het uitgeven van een tijdschrift: wettelijke verplichtingen en beperkingen', *Zonder Winstoogmerk*, 1990/4, 77-87.

29. Minister van Justitie, *Ministeriële Omzendbrief van 9 april 1965 betreffende de mededelingen aan de pers vanwege de rechterlijke autoriteiten*, gepubl. in VOORHOOF, D. en MAERTENS, H., *Medialex* 1992, o.c., 65-67 (B, 5°).

30. Overigens een stand van zaken die steeds meer onder druk komt te staan. In vele andere landen is terzake gezocht naar een werkbare regulering om binnen bepaalde grenzen ook de audiovisuele verslaggeving van terechtzittingen mogelijk te maken. Zie hierover o.a. GARDNER, N.T., 'Cameras in the Courtroom: Guidelines for the State Criminal Trials', *Michigan Law Review*, 1985, afl. 3, 475-516; BRAUNSCHWEIG, A., 'L'enregistrement et la diffusion télévisée des débats judiciaires', in X, *Le droit Criminel face aux technologies nouvelles de la communication, Actes du 8e Congrès de l'Association Française de Droit Pénal*, Paris, Economica-Agence de l'Informatique, 1986, 163-173; VAN DE POL, U., *Openbaar terecht. Een onderzoek van het openbaarheidsbeginsel in de strafrechtspleging*, Arnhem, Gouda Quint, 1986, 351-360 en 603-609; VAN DE POL, U., 'Terechtstaan voor de televisie?', *Tijdschrift voor de Rechterlijke Macht*, 1989, 341-347; PAGANO, R., *Recht op TV. Een onderzoek naar de toelating van TV-camera's tot de openbare terechtzitting*, Arnhem, Gouda Quint, 1992.

Dit verbod kan worden opgeheven mits schriftelijke toestemming van het slachtoffer of met toestemming, ten behoeve van het onderzoek, van de met het onderzoek belaste magistraat. Hierbij weze opgemerkt dat deze beperking zich enkel uitstrekt tot identiteitsgegevens in verband met het slachtoffer, niet in verband met de verdachte of de dader.

Elders is reeds aangegeven dat artikel 35 geenszins van aard is een beperking op te leggen aan de gerechtelijke verslaggeving in verband met het noemen van de namen van verdachten. De wetsvoorstellen die tot nu toe met dit doel zijn geformuleerd, houden ongetwijfeld een te verregaande en daarom ontoelaatbare inperking van de vrijheid van zulke verslaggeving in.³¹ Anderzijds kan de stelling worden verdedigd dat het vermelden van informatie betreffende de identiteit van verdachte of aangehouden personen, in vele gevallen een ernstige bedreiging inhoudt van hun recht op privacy, zonder dat een voldoende maatschappelijk belang de openbaarmaking van hun identiteit legitimeert. Ook vanuit het perspectief van resocialisering kan de publikatie van een foto met identiteitsgegevens als dusdanig een schadelijk effect voor de betrokkenen hebben.³² Rekening houdend met het recht op privacy, met het recht op afbeelding en met het open houden van de kansen op resocialisatie, kan bijgevolg het vrijgeven van informatie omtrent de identiteit van personen in vele gevallen als een onrechtmatige publikatie gekwalificeerd worden.

Ingeval van inbreuk door de media op de hierboven vermelde restricties inzake gerechtelijke verslaggeving, kan zowel via strafrechtelijke vervolging als via een civielrechtelijke procedure tegen deze vorm van strafbare of onrechtmatige journalistiek in rechte worden opgetreden.³³

5. Enkele slotbeschouwingen

Met het voorgaande is aangetoond dat met artikel 35 van de nieuwe Wet op het Politieambt de gerechtelijke verslaggeving geenszins aan banden wordt gelegd. In de toelichting bij het amendement dat de aanleiding was van artikel 35, is benadrukt dat onderhavig artikel niet de bedoeling heeft een beperking op te leggen

31. Voorstel van wet houdende verbod op het bekendmaken van de identiteit van personen die verdacht of beticht worden van misdaden en wanbedrijven, *Gedr. St.*, Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 68/1 (DESMEDT) en Wetsvoorstel ter bescherming van de privacy van verdachten, *Gedr. St.*, Kamer, B.Z. 1991-92, nr. 245/1 (VAN VAERENBERGH). Zie ook: VOORHOOF, D., 'Media en gerechtsverslaggeving', *l.c.*, 218 (noot 2); TOUSSAINT, Ph., 'Faut-il révéler l'identité des prévenus?', *Journal des Procès*, 1992, afl. 210, 6-7.

32. BLOEYAERT, M., 'Namen noemen', *Fatuk*, 1988, afl. 38, 1-4; BLOEYAERT, M., *Rondetafelgesprek tussen gerechtsjournalisten en reclasseringswerkers*. Nota van de werkgroep 'gerechtelijke verslaggeving' van de Vlaamse Vereniging voor Forensisch Welzijnswerk, de Koninklijke Commissie der Beschermingscomités en de Sociale dienst van het Bestuur der Strafinrichtingen, Brussel, I.P.C., 1989, 16 p.; BLOEYAERT, M., *Gerechtelijke verslaggeving. Klachtenregistratie*, Werkgroep Gerechtelijke verslaggeving, s.l.n.d., 22 p. Zie ook PAGANO, R., 'Publiciteit als element van straftoematingsbeleid', *NJB*, 1990, 1851-1853 en WESSELING, M., 'Minder straf bij publiciteit. De rol van publiciteit bij straftoemeting', *NJB*, 1992, 701-705.

33. Overigens kan ook een klacht worden ingediend bij de Deontologische Raad binnen de schoot van de Algemene Vereniging van de Beroepsjournalisten van België (A.V.B.B., Karel de Grotelaan 1, bus 54, 1040 Brussel).

inzake de openbaarmaking van identiteitsgegevens van aangehouden personen of personen die strafrechtelijk worden vervolgd. Benadrukt is dat artikel 35 hoe dan ook beperkend moet geïnterpreteerd worden. Het artikel strekt er in essentie toe om te beletten dat wanneer iemand wordt aangehouden, of wanneer een huiszoeking wordt bevolen, de pers (die blijkbaar van tevoren wordt getipt) daarbij aanwezig zou zijn.

Artikel 35 kadert in een ruimer geheel van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en past de wettelijke bepalingen inzake het beroepsgeheim van de politieambtenaren toe in hun relatie tot de media. In de parlementaire stukken is benadrukt dat artikel 35 wil voorkomen dat aangehouden personen onnodig aan de publieke nieuwsgierigheid zouden worden blootgesteld. Het feit dat politieambtenaren al het mogelijke moeten doen om ervoor te zorgen dat geen beeldopnames worden gemaakt van de personen die zij bewaken, betekent dat zij bij de organisatie en de uitvoering van deze opdrachten het nodige moeten doen opdat zij geen aanleiding geven tot het maken van beeldopnames door persfotografen of reporters van de TV.

Hoe dan ook biedt artikel 35 geen rechtsgrond aan de ambtenaren van gerechtelijke of bestuurlijke politie om bepaalde maatregelen te nemen opdat de pers zou worden verhinderd beeldopnames te maken van tussenkomsten van de politiediensten naar aanleiding van manifestaties of straatrelletjes, zoals verkeerdelijk is gesuggereerd in de reactie van de Vlaamse hoofdredacteurs. Op dat moment gaat het immers niet om beeldopnames van aangehouden, gevangen of opgehouden personen, maar om een bepaalde politieactie tegenover burgers die zich op een voor het publiek toegankelijke plaats bevinden. Binnen de grenzen van de gemeenrechtelijke principes is het de pers toegestaan daarover verslag uit te brengen, in woord en beeld. Het is niet aan de ambtenaren van politie om preventief de nieuwsgaring en de berichtgeving daarover te verhinderen. Artikel 35 legt aan de politieambtenaren een aantal verbodsbepalingen op die erop gericht zijn dat intern de uitvoering van politietaken geen aanleiding geeft tot de schending van de privacy van de betrokken personen die zich in hun macht bevinden. Maar daartoe beperkt zich ook de draagwijdte van artikel 35.

Deze bepaling geeft niet het recht aan de ambtenaren van politie om extern maatregelen te nemen tegen de aanwezigheid van publiek of pers op een voor het publiek toegankelijke plaats. Artikel 35 bevat geenszins een grondslag voor het onttrekken van het politie-optreden aan registratie en verslaggeving door de media. Artikel 35 vormt evenmin een juridisch argument op basis waarvan de politie preventief zou kunnen optreden tegen de media, door middel van b.v. inbeslagname van foto-, beeld- of cameramateriaal, gelet op het grondwettelijk verbod van preventieve maatregelen in verband met de vrijheid van meningsuiting en gelet op het verbod van censuur met betrekking tot de vrijheid van drukpers.³⁴ De verbodsbepalingen in verband met de blootstelling aan de publieke nieuwsgierigheid en in verband met het nemen of laten nemen van beeldopnames, strekken verder enkel tot bescherming van de privacy van aangehouden, gevangen of opgehouden personen en kunnen dus geen rechtsbasis vormen voor handelingen die erop zijn

34. BREWAEYS, E., 'Overheidscensuur en uitingsvrijheid', in BREWAEYS, E. e.a., *Persvrijheid, omroeprecht en nieuwe media, Tegenspraak cahier*, nr. 3, Antwerpen, Kluwer rechtswetenschappen, 1987, 11-50.

gericht de media-aandacht te verhinderen in functie van andere, intern-politionele overwegingen.³⁵ Wanneer de betrokkenen overigens te kennen geven er geen bezwaar tegen te maken dat zij worden blootgesteld aan contacten met de pers of aan het maken van beeldopnames, of dit zelfs uitdrukkelijk verkiezen, kan evenmin artikel 35 worden ingeroepen om deze vormen van 'media-exposure' te verhinderen.

Artikel 35 van de Wet op het Politieambt mag, kortom, niet worden geïnterpreteerd en toegepast op een wijze die strijdig zou zijn met de vrijheid van drukpers en met de vrijheid van expressie en informatie zoals gewaarborgd door de artikelen 14 en 18 van de Grondwet en artikel 10 van het E.V.R.M.³⁶

35. In dezelfde zin BOURDOUX, G.L., DE RAEDT, E. en SEURYNCK, J., *De wet op het politieambt. Handleiding voor leidinggevende politieambtenaren*, Brussel, Uitgeverij Politeia, 1982, 165, waarin o.a. de volgende toelichting bij art. 35: 'Art. 35 beoogt te beletten dat een persoon onnodig zou worden blootgesteld aan de nieuwsgierigheid van publiek en pers wanneer hij wordt opgehouden of aangehouden (...). De bepaling situeert zich nu in het ruimere kader van de bescherming van het privé-leven. Zij heeft echter niet tot doel elke vorm van informatieverstrekking, zelfs met foto's of beelden, te verhinderen. Het is evenmin verboden om een politieinterventie te filmen. De bepaling strekt er dus niet toe de pers te verbieden politieoptredens te volgen en zelfs te filmen. Men wil voorkomen dat politieambtenaren aangehouden personen onnodig aan de publieke nieuwsgierigheid blootstellen!'

36. VOORHOOF, D., 'Van pers- en uitingsvrijheid naar communicatievrijheid', in BREWAEYS, E. e.a., *Persvrijheid, omroeprecht en nieuwe media, o.c.*, 141-194; VOORHOOF, D., *Actuele vraagstukken van Mediarecht, o.c.*, 211-273; VELAERS, J., *De beperkingen van de vrijheid van meningsuiting*, Antwerpen/Apeldoorn, Maklu uitgevers, 1991, 907 p.